

לצורך קצת [אף שהוא גם צורך של האדון], ואסור להוציא מפתח ביו"ט במקום שאין עירוב, דצריך שיהנה מהדבר עצמו שעושה בו מלאכה, ויש מתירים⁴³ דגם בזה הוא צורך האדם.

אוצר החכמה

נוק וכדומה, אינו נחשב כצורך אוכנ"פ, ועיין בדיני הוצאה הערה 8, 11, וכמו בכיבוי אש שכיון שאינו נהנה מהאש עצמו לא אמרינן בזה מתוך, עיין בדיני כיבוי הערה 21, ובהערה הבאה. ומטעם זה יהיה אסור להרוג ביו"ט זבובים ויתושים המפריעים לאדם, ולא אמרינן מתוך שהותרה נטילת נשמה לצורך אוכנ"פ הותרה שלא לצורך, והטעם כיון שהוא רק סילוק הגורם המפריע ואינו נהנה מהפעולה עצמה, לא אמרינן בזה מתוך. ויש לחלק קצת, (ובמבקשי תורה מביא תשובה מהגרש"ז אוירבך זצ"ל שמתיר להרוג יתוש ביו"ט), ועיין לעיל בהערה 14 דדעת הרבה פוסקים דלא אמרינן מתוך בשחיטה, ורוב הפוסקים סוברים דאמרינן בזה מתוך. ולכאורה צ"ב דבסימן תקי"ח סעיף ב', כתבו דמותר לשלוח ביו"ט לאינו יהודי אלים או מפני דרכי שלום ע"י אינו יהודי, וע"ש במ"ב ס"ק י"ג משום שהוא שבות דשבות במקום צורך ומותר, ולא התירו שם ע"י ישראל או מלאכה דאורייתא, וכן לא התירו שם מלאכה דרבנן רק שבות דשבות, והיינו אף במקום פחד מגוי אלים לא התירו, וכ"כ בשו"ת אבני נזר סימן שפ"ז, וצ"ב מדוע א"ז חשיב צורך, ומדוע גרע מחשש גניבה דהתיר הרמ"א, (ולרש"י והרמב"ם דמותר ע"י מתוך גם שלא לצורך כלל, צ"ל דכיון שנתמעט להדיא לכם ולא לעכו"ם גרע משלא לצורך כלל, וצ"ב דא"כ באיסור דרבנן יהיה מותר ע"י ישראל, וצ"ל דלא חילקו בזה), דסו"ס הוא צורך של הישראל ועונג יו"ט שלו שלא יחשוש מהעכו"ם, ואפשר דכשיש ממש פחד שיכחו יש להתיר אף בישראל דהר"ז צורך ממש, וכאן מדובר בחשש בעלמא מהעכו"ם שלא יבואו לידי קטטה, ורוצה לרצותו ולפייסו כדי לחיות עמו בשלום, ולא התירו לצורך זה ע"י ישראל רק ע"י אינו ישראל דהוי שבות דשבות במקום צורך, וכן נראה שם במ"ב דאייירי מפני דרכי שלום ולא בפחד ממש שאם לא יתן לגוי האוכל יכהו, דבוה יש להתיר גם ע"י ישראל, אמנם עדיין צ"ב מהגמ' ביצה דף כ"א א', שבא בולשת לעיר וביקשה לחטוף את כל העיר ושחטו להם עגל והאכילו אותם, ואמר שם בברייתא תמה אני אם לא יצא שכרם בהפסדכם שהרי אמרה תורה לכם ולא לעכו"ם ע"ש, הרי דאף שהיה הפסד ממון שרצו לחטוף את כל העיר אסור לעשות מלאכה, וצ"ל דלא היה רק חשש הפסד ממון בעלמא, משא"כ מפני דרכי שלום שאמרנו, היינו שלא יבוא עימו לידי קטטות וכדומה שהוא צורך תדיר שלו ליחסי שכנות טובה, אבל אין הכוונה שחושש עכשיו מאלימות או מקטטה. אבל משום חשש הפסד ממון לבד לא התירו.

43) דעת הב"י שם בשם הסמ"ק ועוד, והרמ"א שם סעיף א' כתב, דזה חשיב